

Breu biografia musical de

**JOSEP
GRAVALOSA I
GERONÈS**

(1882 - 1975)

- Josep Loredó -
Maig de 2016

Breu biografia musical de

**JOSEP
GRAVALOSA I
GERONÈS**

(1882 - 1975)

- Josep Loredó -
Maig de 2016

ÍNDEX

Pròleg	3
Breu biografia musical de JOSEP GRAVALOSA I GERONÈS	4
Annex fotogràfic	7

PRÒLEG

He decidit revisar una sèrie de dades del músic **Josep Gravalosa i Geronès** que es poden trobar a la Xarxa i que tenien una mica de tot: moltes eren certes, algunes errònies, altres desordenades o inconnexes ...

Fa uns quatre anys que dedico temps i esforços a pujar al meu blog [**FORMACIONS MUSICALS DE CATALUNYA**](#) fotografies de Cobles, Orquestres, Orquestrines i algun Conjunt també. No només les fotos, sino que procuro posar una mica d'història de cada formació, així com la identitat dels músics que hi surten. És un treball gratificant, que em permet saber molt més de la meva professió, del meu gremi, doncs fa molt temps que vaig per aquests mons de Déu formant part de Cobles, Orquestres i Conjunts. Vaig descobrir dues formacions en les quals hi havia retratat i identificat el mestre Gravalosa, l'Orquestra Moderna Artística, i la Cobla-orquestra Nova Barcelona, que no apareixien en cap de les seves biografies; i repassant aquestes i confrontant-les amb les dades i fotografies que jo ja tenia, em va semblar adient posar-hi una mica d'ordre i rigor. Un exemple seria la dada present en alguna biografia de que Josep Gravalosa va ser fundador de la Cobla-orquestra La Principal de Santa Coloma de Farners; doncs no, va ser membre de la Cobla-orquestra La Farnense, on només hi va romandre uns mesos, tal com explico en el text. La formació abans esmentada va tardar uns anys encara a formar-se, quan ell ja vivia a Sant Feliu de Guíxols.

No pretenc tenir la veritat absoluta, i potser algun lector hi trobi alguna mancança (i espero que pocs errors, o cap, posats a demanar). Però serveixi aquesta breu semblança d'aquest gran músic per mantenir viva la seva memòria, encara que sigui durant uns moments de lectura, doncs és ben sabut que mentre algú ens recorda, seguim vius.

Josep Loredo i Moner
Maig de 2016

Breu biografia musical de
JOSEP GRAVALOSA I GERONÈS
(1882 - 1975)
- Josep Loredó -

Josep Gravalosa i Geronès (Santa Coloma de Farners, la Selva, 24 d'abril de 1882 - Barcelona, 24 de setembre de 1975) fou un músic de gran prestigi que va destacar com a instrumentista de violí i de flabiol, i també, i molt, com a compositor. Va començar els estudis de solfeig i instrumentals als vuit anys. Deixeble avantatjat de Bonaventura Frigola i Fajula, organista de la parròquia, i de Jeroni Serrat, des de ben petit, quan encara era conegut com en *Pepet Jaumetó*, va començar el seu camí professional als onze anys, a la Cobla-orquestra [La Juvenil Farnense](#), de Santa Coloma de Farners (1893-1895), essent sol·licitat al cap de poc temps per la Cobla-orquestra [La Farnense](#) (1896), a la qual s'incorpora la temporada 1896-1897. Però quan només hi portava uns vuit mesos, el seu pare va morir; ell tenia 14 anys, era el més gran dels germans, i va haver de fer front a la responsabilitat de portar endavant tota una família. Va ser aquí, en aquest moment, quan Josep Gravalosa es va acomiadar de Santa Coloma de Farners.

Una seva germana vivia a Sant Feliu de Guíxols, on ell ja coneixia [Juli Garreta i Arboix](#), de manera que va passar a residir a la vila ganxona, en la qual, a més de treballar a l'ndústria surera per poder tirar endavant la família, es va integrar a l'[Orquestra Garreta](#) (Cobla-orquestra La Vella, de Sant Feliu de Guíxols, que a partir de 1879 en que Esteve Garreta i Roig – pare del genial Juli Garreta – n'assumí la direcció va començar a ser coneguda com l'Orquestra del Sr. Garreta, i més endavant l'Orquestra Garreta).

Durant la seva estada a Sant Feliu de Guíxols, participà també en les vetllades musicals de l'orquestra reduïda del saló de Can Pey, en què, a més de Juli Garreta, hi havia els músics [Marià Vinyas i Vinyas](#), Jaume *Jacques* Rovira i Carreró, Salvador Vidal i Vicens o Arseni Menció i Calzada, entre d'altres. Josep Gravalosa, que era el més jove de tots ells i comptava amb una pell tirant a bruna, era anomenat afectuosament pels seus companys *el Moreno*. Amb un domini extraordinari del violí, feia fins i tot ombra al millor dels violinistes que mai hi ha hagut a Sant Feliu, l'Arseni Menció. Va ser considerat també el millor flabiolaire de la seva època. Durant aquests anys va establir forts lligams d'amistat amb Juli Garreta, l'art i l'obra del qual va ser una font inspiradora de la qual Gravalosa en va beure abundantment durant tota la seva vida artística, tot i que mai va voler imitar-lo.

Després d'aquesta etapa guixolenca, l'any 1914 va passar a formar part com a músic i director de la Cobla-orquestra [La Principal de Palafrugell](#) (1914-1918), que sota la seva direcció va fer un gran salt de qualitat, i de la Cobla-orquestra [Selvatana](#) (1919-1920). Marxa a viure a Barcelona, on forma part de l'Orquestra [Moderna Artística](#) (1920-1921) i l'any 1922 debuta com a fundador i director a la Cobla-orquestra [Barcelona](#) (1922-1924), en un projecte auspiciat i impulsat per [Joan Lamote de Grignon i Bocquet](#), al costat d'una sèrie de músics la major part dels quals eren empordanesos, entre els quals cal destacar el *pal de paller* al voltant del qual es va construir aquell projecte: l'[Albert Martí i Galceran](#); Josep Gravalosa hi fa dues temporades, marxant de la formació a principis de l'any 1924 per discrepàncies precisament amb el *divo* escalenc.

Des d'aquest moment no hi ha gaires notícies de la seva vida musical, excepte que tocava el violí en teatres i cinemes de varietats de Barcelona, preferentment en aquests

darrers, doncs començaven les actuacions a les set del vespre, de manera que tenia tota la tarda per dedicar-la a compondre i arranjar música, que era el que a ell li agradava. En aquesta etapa va compondre un bon nombre de cuplets, pasdobles i música pel teatre.

L'any 1932, va fundar la Cobla-orquestra [Nova Barcelona](#), amb la qual el dia 1 d'Agost de 1932 participa a Sant Feliu de Guíxols, juntament amb la Cobla-orquestra Barcelona, en els actes d'inauguració del monument a Juli Garreta. Aquesta nova Cobla-orquestra, com moltes d'altres, no sobreviu als embats de la Guerra Civil.

Durant la guerra, però, cap a 1938, s'integra en una cobla formada per alguns músics de la Cobla-orquestra [La Principal de La Bisbal](#), que havien quedat exclosos de l'allistament, i músics d'altres formacions; van fer una gira per diversos països europeus, en col·laboració amb el Comissariat de Propaganda de la Generalitat, a fi de recollir fons pel [Socors Roig Internacional](#), prenent el nom de **Cobla Catalunya**.

Acabada la contesa, i juntament amb dos il·lustres ganxons com eren [Jaume Marill i Forns](#) i [Josep Girona i Ferrer](#), van catalogar i ordenar l'arxiu musical de Juli Garreta.

A finals dels anys 40 va actuar algun temps amb la Cobla-orquestra [Barcelona-Albert Martí](#); malauradament sembla que no hi ha cap fotografia d'aquest període.

Home inquiet i afable, les seves sardanes es caracteritzen per la qualitat sense eludir el caràcter ballador. Influenciat per la música i el mestratge de Juli Garreta, donà a conèixer l'any 1917 la seva primera sardana titulada *De broma*, a la qual seguiren *A cal pollé*, *La penitenta*, *Somniant*, etc., fins a un total d'una vuitantena de sardanes. Diverses composicions seves obtindrien assenyalades distincions, com *La nostra dansa* (1919), que, lletrejada pel director del setmanari ganxó *L'Avi Muné*, [Enric Bosch i Viola](#), obtingué el premi especial a la millor sardana popular a Girona, o *L'encís d'un despertar* (1922), Premi President de la Diputació, a Arenys de Mar, com també *Evocacions gironines* (1950), premiada per l'Ajuntament de Girona.

En el V Concurs Barcino assolí quatre dels cinc primers premis: *Al nostre reiet* (Premi Foment de la Sardana 1955), *Remembrances de la vida* (Premi Rigau 1955), *La font de l'estany* (Premi Enric Morera 1956), *El dubte d'una noia enamorada* (Premi Antoni Juncà i Premi Barcino 1956, dedicada a Isabel Pagès, segona esposa de Juli Garreta).

Com a bon amant de Sant Feliu, Gravalosa – que, conegut ja aleshores amb el sobrenom de *L'Avi*, visqué els darrers anys de la seva vida al carrer de les Eres, a tocar de la fàbrica de can Burgell –, també dedicà algunes sardanes a aquesta ciutat, entre les quals destaquen per la seva bella harmonització *La ganxona* (1926) i *L'hereu Vilosa* (1920). Es podria dir que Josep Gravalosa i Geronès fou un dels músics que més s'identificà amb els corrents musicals de Sant Feliu.

El seu llegat musical [roman inventariat a l'arxiu municipal santfeliuenc](#) d'ençà del lliurament que en feren els seus familiars a començament de la dècada dels anys noranta del segle XX.

L'any 1959 fou nomenat membre del Jurat de Mèrit del Concurs Barcino pel fet d'haver assolit premis en aquest concurs en quatre edicions, i el 1968 fou objecte del més gran dels homenatges rebuts, el Nacional de tot Catalunya, Andorra i Catalunya Nord, en què

va rebre la Medalla d'Or del Sardanisme i un llibre amb més de vint mil signatures recollides arreu del país.

Entre els molts altres homenatges que li van retre, es podria destacar el de la seva vila natal, Santa Coloma de Farners, el dissabte 25 de setembre de 1971, a la Plaça del Firal (anomenada aleshores *del Generalísimo*), amb intervenció de la Cobla Barcelona, que comptant amb la presentació i comentaris de [Josep Mª Bernat i Colomina](#) va interpretar tres sardanes de concert i tres per ballar, amb presència de tot el poble encapçalat per les Autoritats, congregats entorn del mestre, a qui es va lliurar una placa commemorativa. Josep Gravalosa va conservar el record d'aquell vespre com una de les més grans satisfaccions de la seva vida.

Josep Loredo i Moner
Maig de 2016

Fonts:

Wikipèdia ([web](#))

Sóc Sant Feliu de Guíxols ([web](#))

Músics per la Cobla ([web](#))

Fotos de formacions musicals de Catalunya ([blog](#))

Ressò ([revista](#))

Diccionari d'autors de sardanes i música per a cobla, de Carles Riera i Vinyes, Josep Mª Serracant i Clermont i Josep Ventura i Salarich ([llibre](#))

Fotos:

Veure Annex fotogràfic en les pàgines següents.

ANNEX FOTOGRÀFIC

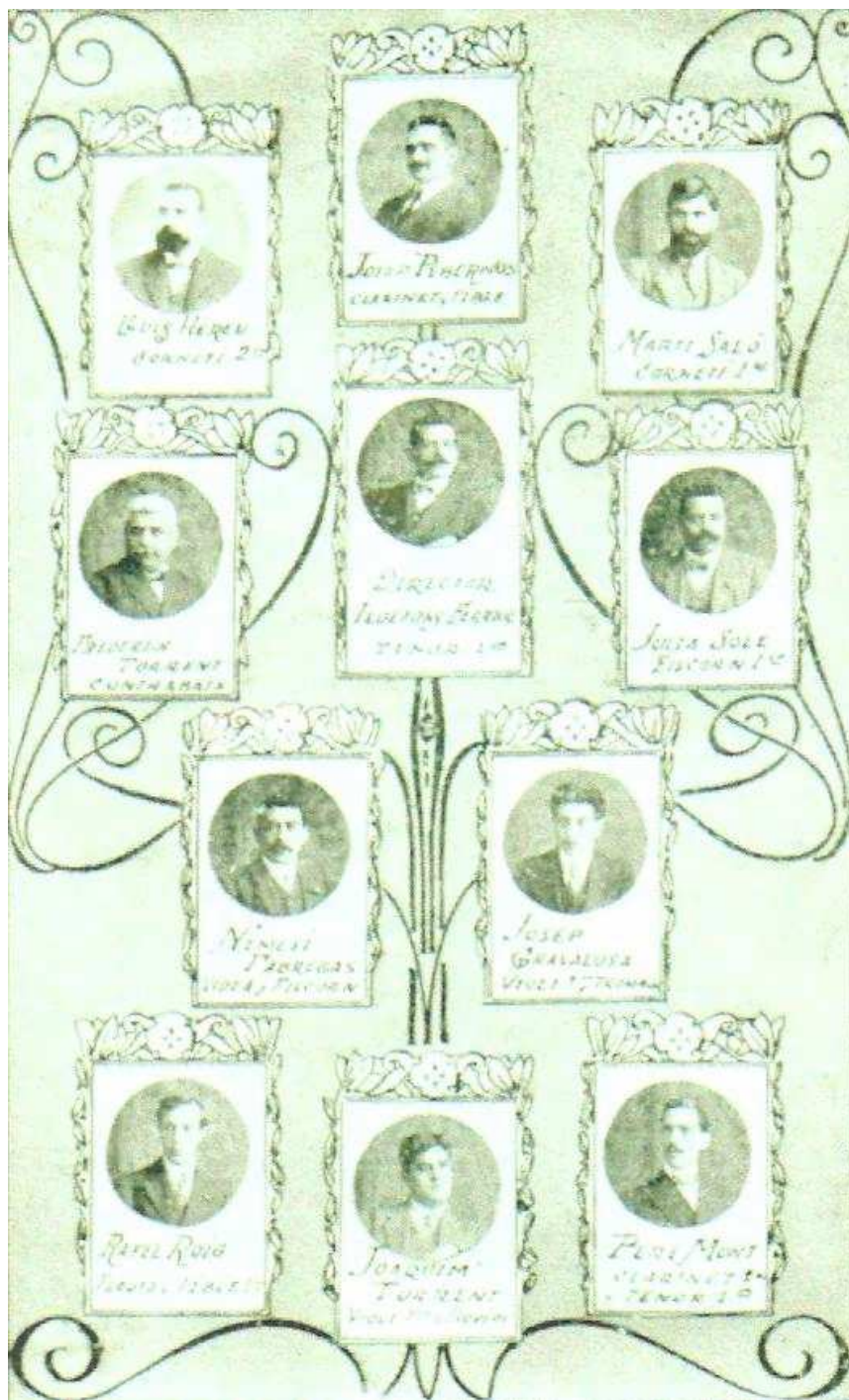
LA JUVENIL FARNENSE (1893)

Darrere: Josep Carreras, Josep Solà, Joan Vidal, Desconegut i Desconegut

Davant: **Josep Gravalosa i Geronès** (*"Pepet Jaumetó"*), Martí Torras (*"Riteto"*), Joaquim Jovanet i Victori, Joan Martí i Desconegut.

Retrat sense datar, a principis de segle XX

LA PRINCIPAL DE PALAFUGELL (1914)

D'esquerra a dreta i de dalt a baix (s'esmenta primer l'instrument que toca a la Cobla i després el que toca a l'Orquestra):

Lluís Hereu (2n cornetí - cornetí), Josep Pibernús (2n tible - clarinet solista) i Martí Saló i Parals ["Martí del Cornetí"] (1er cornetí - cornetí solista)

Frederic Torrent (contrabaix), Ildefons Ferriol (2n tenor - violí director) i Julià Solé (1er fiscorn - fiscorn solista)

Nemesi Fàbregas ["el Gravat"] (2n fiscorn - viola) i **Josep Gravalosa i Geronès** (trombó - violí solista)

Rafel Roig (1er tible - flauta i flautí solista), Joaquim Torrent (flabiol - violí solista) i Pere Mont (1er tenor i clarinet).

FANTASIES A SOLO

FLUTA	VIOLÍ		CORNETI
<i>Noche de Amor</i> BISH.	<i>Sacramento d'Agost</i> LEONARD.	<i>Brise de soir</i> GIEFF.	<i>Souvenir</i> ARBAN.
<i>Noche de Verano</i> DREICH.	<i>Fantasia Militar</i> ID.	<i>Symni d'infants</i> ID.	<i>Giraldina</i> RUBI.
<i>Autuñor</i> VALS.	<i>Aires Bohemias</i> SAVASATE.	<i>De Loin</i> SUDSE.	<i>Adios a Sevilla</i> MALLS.
CLARINET	<i>Jota Aragonesa</i> ID.	<i>Polce Laminosa</i> GANSE.	<i>Aires de la Sierra</i> CASANOVAS.
<i>Cançereta</i> VALS.	<i>Nocturns</i> CHOPIN.	<i>Aires Argentins</i> DACCIN.	CORNETS
<i>Canta Greco</i> CAVALLINI.	<i>Serenade</i> FRASE DABLA.	<i>Ode</i> CASANOVAS.	<i>Cuento Azul</i> CASANOVAS.
<i>Flores Rosinianas</i> ID.	<i>Cancioneta para 2 violines</i> ALARD.	<i>Réve</i> D'AMBROSIO.	FISCORTI
<i>Fantasia Brillante</i> BRUNET.	<i>Carnaval de Venecia</i> DANGLA.	<i>Mont petit Cap</i> ID.	<i>Mercedes</i> TORRES.
CLARINETS	DE CORDA	<i>Letra d'amour</i> ID.	<i>Arullo</i> SALO.
<i>El Comengo</i> PONCHILLI.	<i>Aires de Dinamarca</i> STRAS.	<i>Serenata</i> SCHUBERT.	<i>Dona de Hèvil</i> GARCIA.
	<i>Walsch</i> GELUD.	<i>En Badinant</i> D'AMBROSIO.	<i>Patria</i> ID.

SARDANES I BALLABLES ORIGINALS DELS MES ACREDITATS AUTORS, I LO MES POPULAR DE LA TEMPORADA

LA PRINCIPAL DE PALAFUGELL (1917)

A dalt: Rafel Roig, Joaquim Torrent, Jaume Baró i Tomàs Garcia i Brill-li

Al mig: **Josep Gravalosa i Geronès**

A baix: Pau Blanchart i Prat, P. Grau, Alfons Ferriol i Colomer, Josep Planells, Francesc Banchs i Joaquim Godo i Soler.

SELVATANA (1919)

Postal de la temporada 1919-1920, que té com a particularitat la sanefa, on hi havia d'anar el nom de la formació, en blanc.

Darrere: Robert Vilallonga, Miquel Solà, Ignasi Company, Pere Mercader, Pere Solà i Josep Aguiló i de Blasco ("*en Regadora*")

Davant: Josep Coll, Pere Arpa, **Josep Gravalosa i Geronès**, Vicenç Jordà i Enric Abella.

Foto: Col·lecció Xavier Romero

SELVATANA (1920)

Darrere: Miquel Solà, Pere Arpa, Robert Vilallonga, Josep Aguiló ("*en Regadora*") i Vicenç Jordà

Davant: Pere Mercader, Pere Solà, Josep Coll, **Josep Gravalosa i Geronès** (que marxaria a Barcelona al acabar el mes de setembre), Enric Abella i Ignasi Company.

Foto: Arxiu Núria Solà i Puig.

LA MODERNA ARTÍSTICA (1920)

Darrere: Joaquim Morales (contrabaix), Pere Jordà i Valls (viola i piano), Miquel Torrens (violí solista), Àngel Sastre (clarinet i saxofon soprano) i Ismael Arenós (fiscorn i trombó de vares)

Davant: Pau Folguera (flauta i bateria de jazz), Vicenç Llobell (trompeta i jazz-flauta), Joan Llobell (trompeta i jazz-flauta), Santiago Torrens (violí i director), Enric Llebot i Trullen (clarinet i saxofon tenor) i **Josep Gravalosa i Geronès** (violí i banjo). Les definicions dels instruments les poso tal com apareixen en el revers de la foto.

LA MODERNA ARTÍSTICA (1921)

Darrere: Joan Llobell (trompeta i jazz-flauta), Joaquim Morales (contrabaix), Àngel Sastre (clarinet i saxofon soprano), Pere Jordà (viola i piano), Enric Llebot (clarinet i saxofon tenor) i Miquel Torrens (violí solista)

Davant: **Josep Gravalosa i Geronès** (violí i banjo), Vicenç Llobell (trompeta i jazz-flauta), Pau Folguera (flauta i bateria de jazz), Santiago Torrens (violí i director) i Ismael Arenós (fiscorn i trombó de vares).

BARCELONA (1922)

Drets: Narcís Cla (2n tible), Benvingut Tapis (1er tible), Anton[i] Frigola (2n cornetí), Josep Juncà (contrabaix), Joan Tost (1er cornetí), Antoni Martori (2n fiscorn) i Robert Renart i Mercader (2n tenor)

Asseguts: Alfred Sagols (trombó), Albert Martí (1er tenor), **Josep Gravalosa i Geronès** (flabiol i director) i Ramon Mayans (1er fiscorn).

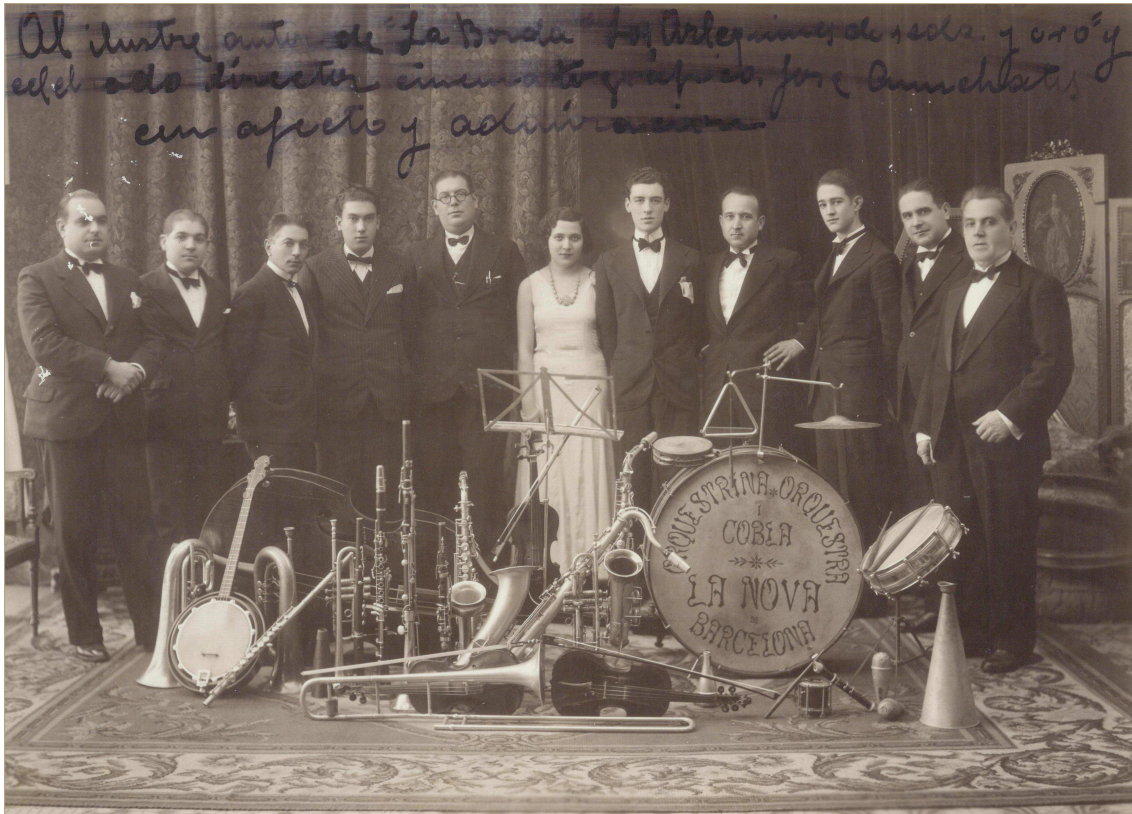
Foto: Col·lecció Jordi Mestres.

BARCELONA (1923)

Drets: Narcís Cla, Antoni Frigola, Joan Tost, Antoni Martori, Robert Renart, Josep Juncà i Benvingut Tapis

Asseguts: Alfred Sagols, **Josep Gravalosa i Geronès**, Albert Martí i Ramon Mayans.

NOVA BARCELONA (1932)

D'esquerra a dreta: Josep Torres (fiscorn), Tomàs Sarañana i Sentís (clarinet), Antoni Vidal ["Vidalet"] (trompeta), Josep Mª Arenas (flauta, saxo i clarinet), Ramon Rosell i Mestres (tenora, saxo i flauta), Genoveva Riba i Simó (saxo i violí, potser també vocalista? -entre els instruments hi ha un embut-), Màrius Simon (contrabaix), Joan Riba i Trepal (trompeta, pare de la Genoveva), Salvador Massó i Simon (trompeta), Domènec Oristrell i Fàbregas (piano, viola i director) i **Josep Gravalosa i Geronès** (flabiol, violí i possiblement jazzband).

La foto original està posada en un *passepapertout* de cartolina, on hi ha la signatura de tots els components. L'aspecte una mica grassonet del mestre degué ser cosa d'una breu temporada, però no hi ha dubte que és ell, es pot comparar també amb la següent fotografia.

Foto: Arxiu Jaume Nonell.

CATALUNYA (1938)

Darrere: Desconegut (2n trompeta), Martí Saló i Parals [*"Martí del Cornet"*] (1er trompeta), Pere Arpa i Torremilans (1er fiscorn), Joan Mont i Pujol (2n fiscorn) i Emili Saló i Parals (contrabaix)

Davant: **Josep Gravalosa i Geronès** (flabiol), Lluçí Badosa i Compte (2n tible), Enric Barnosell i Saló (1er tible), Albert Martí i Galceran (1er tenor) i Ferran Rigau (2n tenor).

Retrat sense data, possiblement a finals dels anys 30.

CARNET DEL SARDANISTA

JOSÉ GRAVALOSA

Portada que li va dedicar la revista *Carnet del Sardanista*, l'any 1947. El dibuix és de Guillén.

Imatge presa el dia que va rebre l'homenatge del poble de Santa Coloma de Farners, el 25 de setembre de 1971.

